

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

Число 52.

Четвртакъ 1 Юлія 1843.

Год. III.

МОЕМУ ПРИЯТЕЛЮ.

Д. Т. Србину
у Споменицу Stammбу.г.
од В. Живковнѣ.

1.

Приятелю, док ти Србско
У нѣдрима срдце бие,
У десници нек се твојой
Народности барјак вие;
Да, кад сунце твог живота,
Западу се тихо вине,
Мили спомен твог имена
У потомству непогине.

2.

Ниве оно любав права,
Гдѣ се рѣчи траже
Да ласканѣм пријатељско
Срдашце разблаже
Пријатељству чин 1) дивотан
Праву цѣну дае;
Тако само чиста любав
Кроз вѣкове сјае.

3.

Люби нѣжно,
Свой ватрено люби Род;

Вѣруй тврдо,
Вѣра носи красан плод
И надай се!
Нада мелем познат ест;
Тако живи,
Да ти сјаина буде чест!

МАЙСКА ПЕСМА.*)

одъ Илиѣ Захарієвића.

Сунце любке спушта зраке,
Свудъ веселя чуешъ знаке,
У прелепой садъ природи
Свудъ се райска радостъ плоди;
Буд'мо и мы весели,
Срце младо то жели.

Славуй любко нама пева,
Прелета насъ мала шева,
Зеленило дичи гору,
Слога, любовь нашу школу;
Буд'мо зато весели,
Срце Србско то жели.

КЛЕВЕТНИКУ.

Проклетства Србскогъ извору, клевето,
Несита мукомъ четворовечитомъ

1) Чин діе ђаџ.

*) Ову су песму ученицы Поезіе на нѣговомъ овогодишнѣмъ маянсу певали.

Србаля храбры, добры срцемъ,
Отровъ нештедно на хою лютый

Просипашъ главу, млађаны Србаля
Срдечный венаць добыти трудећу с'.

О добру обштемъ кадъ я мышля,
Милоша вѣрность и дычну храбрость,

Мушницкогъ волю младежи улива,
Пакостникъ стреломъ срце ми погоди,
Наметну м' замке беде, муке,
Грдну у пропасть увући м' трудн с'.

Ха стани гую, отрова лишена,
Срце с' излечи совесећу праведномъ,
Замке се мрве, беда бега,
Я ћу т' одвући у пропасть вечну,

Са снагомъ духа, руке ми познатомъ,
Да се освете Сократи, Милоши,
Душана сѣнь да с' добру нада,
Венцемъ украси мушничкогъ желя.

ПАЛЕЖЪ МОСКВЕ.

(Новела)

(коваць)

V. ДОРОГХОБУЦЪ.

Дани преваре были су прошли, и сви златни образи будућности као тама предъ сунчанымъ зрацима изченули.

Садъ е цича наступила, и горди Бородински победители одъ сѣверногъ ветра говѣни морали су садъ бегати.

Утврђенѣ руске войске кодъ Мало-Ярословець осуетило е кралѣве гигантске планове; зато заключено буде, до Смоленска натрагъ повући се. Прождрливо животно човеческе неволѣ, гладъ, беснило е садъ међу разсеянымъ бегачимъ масама, и съ њиме се онай страовитый обликъ сдружіо, кои кадъ се загрли, жиле живота укоче се. Съ бледымъ лицемъ и упаднутымъ очима, съ каменымъ срцемъ прелазили су вой-

ници преко свои одъ зиме смрзнуты другова. Умореный воиникъ, кои е другима снажнимъ на путу стояо, одъ овы се безъ свакогъ сажаленя на землю стровальвивао, съ кое се више ни подизао ни е; ерѣ снегъ га е одма затрпао. Али найвећа су быле сажаленя достойне оне Госпође, кое су у великомъ числу за Французскомъ войскомъ ишле, и међу коима се њи изъ найвећегъ чина налазило. Ове сироте моралоше сваку нужду трпети. Подобно безоружанымъ жертвама ишле су за бегачимъ войскомъ, и њи врло мало имало е свои заштитника. У овой гомили налазила се и несретна Пауловна, али са срцемъ пунымъ любви и духа све е беде и недоскудице сносила, надаючи се, да ће у Смоленску зимовати и ту супругомъ свогъ любезногъ Гарбона постати.

На последакъ дође се у Дорогхобуць; али како се сви уплаше, кадъ само развалине смотре, где се јошгъ пуше. Овде се мыслило, да ће се вла и пића затећи, и тымъ већ одъ дугогъ времена беснећу гладъ уголити. Али Наполеонъ прошавши туда да исто место запалити; и садъ отчаяниѣ воиника было е неописано; садъ се у разорене подруме силазило и по вреломъ пепелу предметало, да бы се што за ело нашло.

У некомъ црномъ, одъ ватре поштећеномъ низкомъ своду, на полакъ изгорелой слами седела е несретна Пауловна, греючи се на нешто мало ватре. Предъ вечеръ дође јој Генераль.

„Я вамъ немилу вѣсть доносимъ“ рече онъ, „у Смоленску не ћемо зимовати; нашъ путъ иде преко Нима, са svakимъ даномъ наша несрећа расте, и отуда можете видети, да се морамо раставити.“

При овой вѣсти одъ ужаса дрекне Пауловна, будући е знала, да е свое родителѣ, и свое име (честь) жертвовала; али одма себи дошавши рече: „Шта Гар-

боне, заръ се ты за мой животъ боишь? о како зло о мени мыслишь. Я да тебе садъ оставимъ, кадъ ти непрестано найвеће опасности прете? Не, я остаемъ кодъ тебе, и ништа ме не ће одъ тебе разставити, осимъ смръть!

Са срдцемъ, коє ни найманъ сажаленя не познаваше, сматраше Гарбоне неко време ово верно существо, после настави: „Маните се такогъ разговора, онъ ни є за нашу несрећу. Мени се чини, да ме ни сте разумели. Идите натрагъ у Москву, тамо ћете јоштъ можебити ваше родителъ наћи; еръ я ни самъ више у станю васъ чувати.“

Безчувствителный! заръ бы ме могао садъ оттерати, кадъ самъ я већъ мое родителъ, мою честь теби жертвовала?“ разлюћена повиче Пауловна. „Ахъ Гарбоне!“ са слабымъ гласомъ продужи далъ Пауловна, „не носимъ ли залогъ любви подъ моимъ срдцемъ, и ты не налазишь никаквогъ сажаленя съ твоимъ несретномъ Пауловномъ?“

Но Генералъ безчувствено одговори: „Я самъ принућенъ казати вамъ, да се мы морамо разставити; еръ наша отношеня найгора бы слѣдства могла имати. А друго вы никадъ не можете моя супруга быти, будући самъ я већъ оженѣнъ. Съ Богомъ Пауловна! — Пауловна при овымъ речма паде у несвѣсть, а Гарбоне са своимъ войскомъ оде.

СМРТЬ ПАУЛОВНЕ.

Тишина се была по целой земљи вострла, и ништа є не узнемириваше, до гдекоегъ гласа трумбета у русской войски. — На еданпутъ бело нешто изъ снега диже се; оно далазише све ближе и ближе русской войски; стражаръ повиче: ко є? одговоръ се не даде; на еданпутъ пуче пушка, и привидѣнїе паде на снегъ. У томъ часу долети офицеръ, да види, зашто се пукло. Онъ сматраше

на снегу лежеће створенѣ, после скочи съ коня, пораженъ натрагъ одскочи, по томъ узме га и съ кочи съ нѣимъ на коня. Све ово ни є дуже траяло одъ неколико минута. Овай офицеръ быяше Фирштъ Василіє, кои є умирућу Пауловну у рускій станъ донео.

У стану є јоштъ полумрътва лежала Пауловна, кадъ Василіє, кои є мало пре отишао быо, са некимъ у година мужемъ унутра уђе. — „Овде вамъ лежи ваша кћи“ са сузнымъ очима проговори офицеръ Графу Сулкову, кои є у униформу рускогъ Маіора обученъ быо. „Овде, мой добрый отче, благословите вашу умирућу Пауловну.“

Графу су сузе низъ лице потокомъ текле, онъ, премда одъ свое кћери яко уврећенъ быяше, опетъ ни є могао свое родительско ердце сакрити; него гущећи се са сузама изиђе изъ стана; и пошлъ своегъ верногъ прїятеля, да є при последнѣмъ часу тѣши. Мало после уђе старый некїй свештеникъ. Овай є руке свое надъ умирућомъ Пауловномъ држао и благосиляо є — садъ тихъ уздысай изъ груди јой излети и — Пауловна премине. — Усамлѣный гробъ Пауловне орошавале су сузе Василія.

(изъ Немачкогъ изваћено)

НОЋНА ПРИВИДѢНІЯ

или

Зли Духови.

У неко врїеме мыслили су люди, — да зли и нечастиви духови, и виле, налазе се заиста, по празнымъ кућеринама, опустѣнымъ градинама, и по дубокомрачнымъ пећинама, — и хиляду коекаквы страота и зала приповѣдали су, као да ова баяги чине свакоме оное, кои бы се усудю, у нѣовымъ пустолинама преноћити, или само покрай нѣи, обноћъ проћи.

Но одкрыло се мало по мало, да такова страовита привидѣнія мораю быти: или успалѣна човеческа фантазія, или каквыи наравный производъ, т. е. лукавство злочесты людій, коимъ се они користую, сакрываюћи свой грабежъ на ова потайна мѣста. Данасъ вальда нема єдногъ честита и паметна човека, кои бы оваково што вѣрово? Небу рећи, да се у простомъ народу, кои є у овомъ давнашнѣмъ сувѣрїю већь остарио, іоштъ о томъ неговори, и да се кадъ и кадъ различито неприповѣда, чему бы се свакій разумный человекъ, само смїати морао. Неки, те неки, кои ову стваръ за сувѣрну држе, къ томе, желећи подобну фантазію простаку изъ главе извадити, иду безъ свакогъ стра, и ужаса, на овакова вилина, и злодуховна мѣста. Дрзновеный поступакъ Херцога Виллара, кои иста измышлѣнія, єдиномъ злочинству гдикои людій, приписиваше, нека намъ овде служи за примѣръ, и свѣдочанство.

Нѣга као младића, пошалѣ краль, нѣговъ господињъ, ради важны послова у Нѣмачку землю. У повратку свомъ дође онъ обноћъ, по великой киши у єдно мало, и сиромашно селце, гди изванъ неколико, сламомъ покрывены, ядны колиба, немогне нигди конака наћи. Близу села видяше се на брїегу, єдна стара, и пуста градина. Нѣму се свиди да бы мого найприличнїе тамо ноћъ провести, ушыта дакле, тко тамо обитава? Добри селяни одговоре, да нема тогана свїету човека, кои бы смѣо онде и доћи, а камоли у граду преноћити! У оной пустой градини говораху, чує се обноћъ велика лупа и выка, и привиѣаю намъ се каквакве страоте, одъ нечастивы злыдухова, и вила! Херцогъ стане смїати се нѣовой простоти, и рекне имъ: а я бы башъ имао волю тамо ићи, да се нагледамъ тїй нечастивы духова и вила, коє

нїесамъ никадъ іоштъ очима видїо, и да чуємъ ту ноћну лупу и выку. Онъ зановеди своимъ пратиоцѣма да остану у селу, за показати, да се онъ само руга таковой будалаштини; узме собомъ свое оружїе, даде наложити велику ватру, пакъ самъ самцатъ, униће у градину.

Пошто прође поноћи, зачує се изъ далека выка, урликанѣ, и звєка ланаца. Виларъ за све то немарећи, узме дугу пушку у руке, и метне се на стражу. Урланѣ є све то ближе чуло се. Виларъ немицаюћи се са свога мѣста, гмедѣо є само, тко ће се ванъ помолити. На єданпутъ се тако яко затресе, онъ є мыслїю, да ће се сва градина згрувати! Врата се почну разбіяти! Предъ нѣга изыђе єдна наказна у бїело обучена фантазма (привидѣнїе) праћена одъ 4. паклене фурїе, са буктивяма у руцы. Фантазма застави се неколико корачая предъ Виларомъ, и почне му съ продртимъ гласомъ говорити: О! смртный човече! коино си усудїо се доћи у ова паклена мѣста, вуцы се стрепећи одавде, што брже можешъ! Избави се, эко ти є іоштъ животь мїо! Я да бѣжимъ? Я да стрепимъ? одговори храбрый младићъ. Сада ћешъ ты гадный створу виѣети, знали Виларъ стрепити; и нерекавши выше ни бесѣде потече ономе на противъ. Фантазма стане предъ нимъ бѣжати. Виларъ є сустигне, и увати за альину. Єсть, ма текъ што су крєзь две себе пролетили, провали се подъ нѣма подъ! Привидѣнїя нестане, а Виларъ пропадне у єданъ усамлѣный, и тако мрачный подрумъ, да прста предъ очима ни є мого виѣети. Каквымъ є страомъ быо онъ овде обузетъ, може си читатель лако представити? — Онъ се нѣговомъ срећомъ, ништа убіо ни є, када є у овай мракъ пао. Алц, наодећи се у оваковой пропасти тужїо є и уздисао, єръ є за цѣло држао, да выше никадъ бївлогъ свїєта угледати неће.

Овде е онъ подуго стояо, на свашто смьшляюћи. Напослѣдакъ причуе се нѣму изъ едногъ нугла одъ подрума, као човеческій гласъ, и говоръ. Онъ примѣти да има и долъ юштъ неко подземно, и тайно мѣсто. Прикучи се болъ къ зиду. Нанесе уво, и на свою жалость разуміе, да е ту чета сами разбойника, кои се договораху: каквомъ ће га смртно уморити, посліе дугогъ договора и препирания, чуе онъ едногъ, изъ међу нѣи, гди говори: Зло ће бити по насъ ако га убиємо! Онъ е едно господско лице. Сутра ће дигнути се потера а), претражи ће савъ градъ, па ће насъ наћи! Моје е на противъ мнѣніе да га слободна ванъ пустимо. Виларъ охрабри се овимъ и рекне имъ: Богме ће васъ скупо стати, ако ми и найманъ што учините. Я носимъ важна писма, коя мораю краљу у руке предата быти. У овомъ селу имамъ я юштъ моя четьрѣ пратиоца: смрът моя неможе сакривена, и неосвѣтена, о стати. Отворите да ванъ изыдемъ. А я Виларъ обећавамъ вама сваку тайну, и не само ту, него и достойну награду. По краткомъ совѣтованю, ріеше се и пусте га ванъ; али съ тимъ уговоромъ, да имъ се закуе, ништа друго свіету неказивати, ванъ да е видіо: зле духове, и чуо ньюва страовита дѣла.

Непрође томе много времена, бавляше се истый Херцогъ неко врѣме на свомъ добру, и разговараше се са свои пріятели; алъ ето ти къ нѣму едногъ непознатогъ човека, кои водећи за уларъ два ждрібца одъ племените пасмие, умилно му рекне: Они, коима сте тайну обећану у граду Н. до овогъ часа, тако вѣрно сохранили, моле васъ, да примите овай даръ, они су тайномъ вашомъ избавлѣни! Сада се наоде изванъ цар

ства, и живе на безбѣдномъ мѣсту, неимаюћи већ одъ ничега, бояти се.

Сада овай стане своимъ пріятелима приповѣдати, што му се у оной старой градини догодило. Они петъ привидѣнія были су петъ сребрнара, кои су фаличне новце ковали. Згруваный подъ было е начинѣнъ на подобіе мишаловке, (Wurfmaschine der Alten) каквомъ су у врѣме старински међусобны ратова, и ондашнѣгъ тиранства, скоро сви градови снабдѣни бывали.

Виларъ е толико весело было, што се оне велике погибели избавіо, и животъ свой спасао. Кадъ бы годъ о овоме казивао, ни е допуштао, кудити овогъ нѣгова дрзновеногъ поступка, нити е хотео, себе представляти за примѣръ погибели, у кою човека несмыслена храбрость, лако довести кадра е!

изъ Триеста одъ Н. В. . . .

ХРАМЪ, И КИПЪ ЮПИТЕРА НА ОЛУМПУ.

Олимпіа было е градъ на Пелопонезскомъ острову, кою сада Мореомъ называмо. Онъ е имао две знаменитости, прво е храмъ юпитеровъ, а друго мѣсто, гди су игре олимпическе торжествоване были.

Юпитеровъ храмъ находіо се у Масличномъ гаю, 68 стопа высокъ, — 95 широкъ, а 230 дугачакъ. Онъ е на столповима дорическимъ огъ мрамора узведенъ. Статуа Юпитерова славнымъ каменорезцемъ Фидіемъ тако е величественно начинѣна, да е целомъ свету за чудо служила. Статуа ова представляла е Юпитера седећа, и была е 26 аршіна висока, престоль нѣговъ

а) у Хорватской говоре: *Haubertrieb*.

достизавао е сводъ великолѣпногъ храма. Масса отъ, коѣ е изобразеніе Юпитерова начинѣно, было е отъ слоновихъ костію, и наичистіегъ злата сложена. Нѣговъ еронъ быо е такоѣеръ отъ слоновихъ костію, златомъ извезенъ, и драгоценнымъ каменѣмъ испунѣнъ. На поверхности престола изображене су были Граціе, као кѣри юпитерове, покрай ныи и млога друга изображенія, све отъ злата саливена. Када се величественно представленіе ово очима гледало, ніе се могло разликовати, чему бы найвећу похвалу дати, и чему бы се выше дивити требало. Чудесна е она величина, чудесно у резаню художество, диванъ е быо раскошанъ трошакъ у злату, и драгомъ каменю, а найвише у составу тѣла и главе юпитерове.

Римски царъ Калігула хотѣо е кіпъ овай у Римъ пренети и ніе му за рукомъ изишло. Варвари опустошаваюћи предѣлове, разнесоше целу драгоценность кіпа овогъ, а време коѣ све промѣни подлаже, порушило е величественъ храмъ юпитеровъ.

I. Чокерлянъ.

О П О М И Н А Н І Е.

Прескупо продаванье наши Сербски Књига чини, да човекъ не може пренумерирати, еръ се после превари; развѣ ако е науміо новце у лудость давати. Мы нисмо у состоянію (кадри е арапско) ништа написати, што бы вредно было у тудій языкъ преводити, зато бы наше књиге морале быти свтїніе (цѣніе, веле на нѣки мѣсты) или поне тако скупе, као у други народа около насъ. *Exempla sunt odiosa!* Зато нетьу поименце ништа говорити, еле то могу казати, да наши писателы гледи, (кромѣ безсмертія или славе) писаньемъ књига и кесу свою здраво напунити, еръ иначе нека кажу, зашто тако скупо књиге даю; —

кодъ нѣки е цѣна спуштена, као што се види изъ новина: дакле кадъ се може садъ по маню цѣну давати (камень - майцы, да и садъ ихъ хотье тко да купуе) зашто ніе и предье могло се? Тѣнографія садъ наши више има.

Говорисе и по новина, да наше священство Бібліе нейма; но и како тье е имати, кадъ нѣмачка кошта 2 фр. свезана, а наша 10 фр. сребра невезана; ово дана купіо самъ маѣарскій новыи завѣтъ за 1 фр. 50 кр. лепо свезанъ, печатанъ у Шарошпатаку — наша Бібліа износи петъ томова, нѣмачка еданъ; петый томъ (новыи завѣтъ) не знамъ, даю ли безъ оныхъ четыри, но ако е тай случай, онда треба свакій священникъ, и другій, коме е могуће, да прегоре 2 фр. и да га има, прочитава и поучавасе. — Ако тко рекне овдѣ, да — ако скупо књиге продаю, — не отимаю, насилія не чине, томе се може отговорити (што нѣкто вели за оне кои просе): — истина да не отимаю, али ишту у име просвѣщенія, народолубія, у име добре, полезне ствари, дакле као у име Божіе, и Богъ — зна какова извїяня употребляваю, само да имъ што у тасъ, а изъ таса у джепъ дойде. — Прїими совѣтъ и отъ слуге благоразумнога.

Еданъ Священникъ.

ДОПИСЪ.

Изъ Сербіе (Граѣа за исторію Србску.) Косово полѣ, видовъ - данъ године 1389. 15. дана. — Има ли Србљина, веру, цркву и народность свою любеѣгъ Србина, кои небы одъ срдца уздануо, кога душу небы печално - умилно чувство нѣко обузело, кадъ помысли на Косово - полѣ и ондашній Видовъ данъ? Кудъ се деде Србско царство, кудъ ли слава Душановы Срба, шта бы одъ юнака Обилића Милоша, и нѣговы вртны побратима Косанчића Ивана, и Топлице Милана, шта бы одъ старца Юговића, и нѣговы деветъ соколова, шта

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS



УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ли одъ толки красны Лазаровы Срба? — Све пропаде и изгину на Косовомъ полю, лицемъ на Видовъ данъ, пакъ, тужанъ Србине! све пропаде и изгину збогъ зависти, владолюбия, неслоге и невѣрства Србскогъ. Србинъ угаси србске славе свећу, Србинъ разори Србско царство, и окова роѣногъ брата у робске ланце. Првѣй е бѣо проклетый Вукашинъ, кон е темель Србскогъ царства пореметио, да присвои себи оно, што нѣ нѣгово было, да онъ седне на престолъ царскій, когъ е Силный Душанъ за свога Сына градио. Ал' Божія правда недопусти, да невера плоде труда и юначества Душановогъ дуго ужива, онъ погину одъ руке Арсовића. На Косову подла душа Бранковићева оклевета подпору Лазарову, юнака Милоша, кон е Србско царство обновіо, изъ зависти оклевета, а по найвише зато, да бы Лазаръ Милоша одъ себе одтиснуо и команде надъ войскомъ лишио, еръ е добро знао, да му планъ издае, кон е са Муратомъ већ уговоріо бѣо, дотле за рукомъ испати не може, докъ е Милоша у войски Србской. Добрый Лазаръ верова лажи неверногъ клеветника, и изобличи Милоша предъ србскимъ велможама, а овај, немогавши поднети ту срамоту, и за осведочити верность свою оде потайно у станъ непріятеля, и учини чудо нечувено; ал' е тѣмъ одлазкомъ више зла, него добра учиніо, еръ наказа никомъ, кудъ ће и шта ће, пакъ е духъ Србскій клоуо, пошто су зацело држали, да іи е Милошъ изневеріо. — Ево како завистъ и неверство Србина люту рану Србству зададе! Кадъ освану Видовъ данъ, ударше триста илада люты непріятеля на сто илада Срба, него овы юначкій odporъ дадоше, тако, да су они већ измицати почели. Кадъ то види невера Бранковићъ, онъ остави Таста и боиште, и одведе собомъ болю часть Лазаровы войника. — Тукоше се прочи Срби и Лазаръ одъ ютра до тавне поћи, тукоше се еданъ на десетъ, и заръ бы опетъ мейданъ одржали были, да нѣ Лазаръ съ умореногъ коня сящити морао, те га Срби въз очію изгубише, и, у мысли, да е погинуо, плећа обрешуше. Тако Србско царство пропаде, упропаста га завистъ и неверство Бранковићево; — него крвь Лазарева и толки Србски сынова, кон су на Косову за отечество и веру Христіанску изгинули, возопила е на небо, Богъ не даде, да Бранковићу дуговечно буде, што е на неправду и неверство присвоити мыслію, и жалостанъ е бѣо конаць грешногъ нѣговогъ живота. — Одъ тогъ доба про-

шло е 415. год., нит' е могао Србинъ главе подигнути, нити робске ланце раскинути, у кова е опетъ завистъ, неслога и неверство на Косову на Видовъ данъ оковала и већ е до тога дошло было, да е и за име србско, и да іоштъ Срба на свету има, слабо ко знао. Текъ после четыри столѣтія ограну са блажене памяти Караѣорђевогъ србско опетъ сунце, онъ оживи умрत्वльный Срба духъ, ули у срдца њина любовь къ вери и слободи, и показа свету, шта су Срби у братской слогн и любви учинити кадри, и да има іоштъ Срба, съ конма бы се и Душанъ и Лазаръ поносити могао. — Свакій народъ има нѣке у своемъ животу найзнатніе дане. У Срба е Косовскій Видовъ данъ бѣо досадъ найважнїи, ал' и найжалостнїи; а садъ ће и Топчидерскій тако исто важанъ быти; еръ е Србинъ погрешкомъ прошлы времена наученъ познао, да напредка, благостоянїя и среће Роду и Отечества нема безъ взаимне слогн и искрене любви; онъ е и собственымъ своимъ искуствомъ познао, да гди те нема, гди се на срећну будућность Рода и Отечества негледн, већ се себична само полза тражи, ту е готово робство и нѣму и Роду! —

М. С.

О Д Г О В О Р Ъ

на Опроверженіе.

Некій изъ Будима Господинъ, по имену Дмитріе Поповићъ (чиномъ Адвокатъ) хтеде у С. Н. Новин. (стр. 199 и 200) да докаже, да нити Учредникъ Скоротече нит' Г. Евг. одъ Ђурковићъ има какво, у смотренїю „Явне благодарности“ писмо, кое бы имъ Г. Евфросина Димићъ (роѣна Стефановићъ) дала или послала. На кое мы, да много речїй не просипамо, ово одговарамо: да е Госпођа Димићъ не знаюћи свою желю у писму изразити, молила едну вероятну Особу, да іой ту любовь укаже; а будући да е ова вероятна особа заедно и нѣногъ добротвора почитатель: зато се обвезаннымъ нашла реченой Госпођи волю испунити. А да е то желя саме Госпође а не какво измышленъ, то може и нста Госпођа посведочити. Зато оно у С. Н. Н. опроверженіе ни найманъ места ни е имало, у толико више, што и Г. Димићъ припознае, да е 900 фр. одъ Г. Евгения одъ Ђурковићъ у облигациі на поклонъ добыла. — Найпосле не можемо пропустити, да Гдну Д. Попови-

бу не рекнемо: 1.) Да бы болѣчнѣю, да се у онай посао ни е мешао, кои се нѣга не тиче. Ил' 2.) Кады му ни е дало завидливо срѣце мировати, то баремъ да е добро стварь испекао, пакъ онда предъ публикомъ гукнуо; зато му советуемо, да одако дуже пече; ерѣ садъ е сиромѣ тако несрећанъ бѣо, да му ни е посао за рукомъ изишао. На конацъ, 3.) да не бы Г. Д. Поповићъ предъ светомъ као клеветникъ и лажа остао; то нѣгове чести ради и доброгъ имена препоручуемо му, да све оно, што е у С. Н. Н. казао, опровргне, и да предъ публикомъ припозна: да е то све пресна лажь.

Н.

СМЕСИЦЕ.

Мртва тѣлеса балсамирати измыслили су најдревнѣи Египтяни. Таниство овогъ художества у нашемъ времену са свимъ е изчезло. Сирияни, Сцитяни и Персиани преливали су свое мртве воскомъ, некѣи пакъ спуштали су ѣи у медь, и трећи у слану воду.

Памукъ е отъ Фениціана у Европу пренешенъ. У десетомъ столѣтѣю Нѣмачка е памукъ прела и ткала, а садъ збогъ множине свое на најманю цену пао. Папиръ отъ памука правити измыслили су Хинези. Лѣта 800 већъ е Немачка фабрике памучногъ папира имала. А отъ кадъ се отъ ланеногъ платна и крпа папиръ правити започео, престало се отъ памука фабрицирати.

Првѣи баѣонетъ скованъ е отъ Француза у Баѣони, отъ кудъ име потеже год. 1665. За петъ година бѣле су све фѣзѣирске регименте баѣонетима снабдѣвене, отъ кои и наша Држава то примивши, и данасъ войнике оружа.

Прстенѣ употребљавали су ѣошѣ Яковлѣви синови. Лакедемонци носили су гвоздене, а Таліани почели отъ злата ковати.

Джепни сатови постали су 1500. Изобрѣтатель првогъ сата бѣше Петаръ Хеле у Нирнбергу, кон е умѣсто ланца жице за Музику потребне, навѣо, и ходил су 40. сатѣи. Карлъ V. имао е на своемъ прстену сатъ, кон е ударао. У Енглез-

ској су год. 1575 тако мале сатове правили, да су едномъ бакарномъ грошићу у величини подобни бѣли. У то време носиле су Даме на своимъ минѣушама мале сатове.

Перо писарно. Стари су писали гвозденимъ и дрвенимъ орудѣмъ, а некѣи танкомъ пензломъ, као што и данасъ Хинези и Индиани творе. — год. 636 почето е гушчѣмъ и другимъ перѣмъ писати.

Щампарија избобрѣтена е Јоанномъ Соргенлохъ у Гуттенбергу, и Јоанномъ Гитенбергомъ у Штрасбургѣ, а усовершенствована Јоанномъ Фаустомъ у Майнцу.

Окулиранѣ (каламѣићъ дрва) памти најстарѣи вѣкъ. Еумолфасъ е у Атини првѣи путъ дрва каламио. Латине е Помона научио. У време Виргилиа бѣло е у римскимъ државама свуда познато.

Кипови или подобѣ отъ дрвета и камена свой почетакъ узимаю у време идолопоклонства. Лѣта мѣробѣтѣа 2400 учио е Прометей разна подобѣ отъ землѣ т. е. блата правити и пећи. Египтяни су почели отъ руде изыческѣи Богова подобѣ ливати, отъ нѣи су Израилтяни примили, прво и најзнатнѣи дѣло бѣли су Херувими, златно теле, кивотъ завѣта и змѣи. У време владѣнѣи краля Семирама салвали су Ассиряни штатуе отъ бронза. Халдейци у овой струци најславнѣи, обезсмертили су себе Лавиринтомъ, Обелѣскомъ, и онымъ удивленѣи достойнымъ пирамидама.

I. Чокерлянъ.

Цена ране 30 Юнѣа на Пешт. пѣнци
Пешт. меровъ, грош. б. вр.

	наѣб.	сред.	лош.
Чисто жито	120	—	105
Наполица	88	—	80
Ражь	82	—	75
Бчамъ	66	—	60
Зобъ	58	—	54
Кукурузь	94	—	80

Станѣ дунава у Буд.

29 Юнѣа 13'. 10". 0'''.

Издаватель Димитрѣи Јовановићъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словима Баймеловымъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS